

ROZSUDOK
V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Daniely Sučanskej a sudcov JUDr. Emila Franciscyho a JUDr. Eleny Siebenstichovej, v právnej veci žalobcov **1/ J.**, bývajúceho v B., **2/ M.**, bývajúcej v B., oboch zastúpených JUDr. R., advokátom so sídlom v B., **3/ V.**, bývajúcej v B., proti žalovaným **1/ J.**, bývajúcemu v B., **2/ M.**, bývajúcemu v B., oboch zastúpených JUDr. M., advokátom so sídlom v B., **3/ T., a.s.**, so sídlom v B., **o určenie neplatnosti zmlúv**, vedenej na Okresnom súde Brezno pod sp. zn. 4 C 101/2006, na dovolanie žalobcov proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 26. februára 2008 sp. zn. 13 Co 33/2008 takto

r o z h o d o l :

1/ Konanie o dovolaní žalobkyne 3/ **z a s t a v u j e .**

2/ Uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici z 26. februára 2008 sp. zn. 13 Co 33/2008 vo výroku, ktorým odmietol odvolanie žalobcov 1/ a 2/, a v súvisiacom potvrdzujúcom výroku o trovách konania, **z r u š u j e** a vec v rozsahu zrušenia vracia Krajského súdu v Banskej Bystrici ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Žalobou podanou na Okresnom súde Brezno 9. mája 2006 sa žalobcovia domáhali určenia neplatnosti zmluvy, uzavretej 14. novembra 2005, ktorou J. darovala žalovanému 1/

nehnuteľnosti v k.ú. B., zapísané na LV č. X., a to parcelu č. X. – zastavané plochy a nádvoría vo výmere 154 m² vrátane rodinného domu súp. č. X. a parcelu č. X. – záhrady vo výmere 464 m² (vklad vlastníckeho práva žalovaného 1/ bol povolený 16. novembra 2005 Katastrálnym úradom v Banskej Bystrici, Správou katastra B. pod č. V.). Zároveň sa domáhali určenia neplatnosti zmluvy o záložnom práve uzavretej 12. decembra 2005 medzi žalovaným 3/ ako záložným veriteľom a žalovaným 1/ ako záložcom na zabezpečenie úveru čerpaného žalovaným 2/, pričom zálohom boli uvedené nehnuteľnosti (vklad záložného práva bol povolený 16. decembra 2005 Katastrálnym úradom v Banskej Bystrici, Správou katastra B. pod č. V.). Žalobu odôvodnili tým, že žalovaní 1/ a 2/ uviedli dárkyňu do omylu a na získanie predmetných nehnuteľností zneužili jej psychický stav a použili zrejme i fyzické násilie.

Okresný súd Brezno rozsudkom z 30. októbra 2007 č.k. 4 C 101/2006-118 žalobu zamietol. Žalobcov zaviazal spoločne a nerozdielne nahradiť žalovanému 1/ trovy konania vo výške 74 140 Sk, žalovaným 2/ a 3/ náhradu trov konania nepriznal. Rozhodnutie vo veci samej odôvodnil tým, že sa nepreukázalo, že by J. pri uzatváraní darovacej zmluvy konala v duševnej poruche, ktorá by ju robila pre tento právny úkon neschopnou. V nadväznosti na túto skutočnosť nemožno za neplatnú určiť ani zmluvu o záložnom práve. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 2 O.s.p. s prihliadnutím na to, že žalovaní 2/ a 3/ si náhradu trov konania nevyčísľili a zo spisu im trovy nevyplývali.

Proti tomuto rozsudku podali odvolanie žalobcovia. Odôvodnili ho § 205 ods. 2 písm. a/ O.s.p. v spojení s § 221 ods. 1 písm. f/ a h/ O.s.p., ako aj § 205 ods. 2 písm. b/ až d/ a f/ O.s.p. Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením z 26. februára 2008 sp. zn. 13 Co 33/2008 odvolanie žalobcov proti zamietajúcej časti rozsudku súdu prvého stupňa odmietol a v časti náhrady trov konania priznaných žalovanému 1/ rozsudok potvrdil s tým, že žalobcov zaviazal zaplatiť ju do rúk advokáta žalovaného 1/ JUDr. M. do troch dní. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že odvolatelia ako dôvody odvolania citovali znenie zákona (Občianskeho súdneho poriadku), ale neuviedli, k akým konkrétnym vadám uvedeným v § 221 ods. 1 písm. f/ a h/ O.s.p. zo strany súdu prvého stupňa došlo. Odvolanie teda nemalo náležitosti podľa § 205 ods. 1 a 2 O.s.p., preto ho odvolací súd, ktorý je rozsahom a dôvodmi dovolania viazaný (§ 212 ods. 1 O.s.p.), odmietol (§ 218 ods. 1 písm. d/ O.s.p.). Potvrdzujúce rozhodnutie o trovách konania odôvodnil správnosťou rozhodnutia súdu prvého stupňa (§ 219 O.s.p.) s poukazom na § 149 ods. 1 O.s.p.

Proti uvedenému rozhodnutiu odvolacieho súdu podali žalobcovia dovolanie, ktoré odôvodnili tým, že im odvolací súd odňal možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.), keď odvolanie odmietol bez toho, aby predtým vyzval odvolateľov na odstránenie väd odvolania podľa § 211 ods. 1 O.s.p. a poučil ich o následkoch ich neodstránenia (§ 218 ods. 1 písm. d/ O.s.p.). Uvedený zákonný postup vyplývajúci z § 209 ods. 1 O.s.p. nedodrжал ani súd prvého stupňa. Žiadali preto, aby bolo napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušené a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie.

Žalovaný 1/ vo svojom vyjadrení označil dovolanie za neprípustné a nedôvodné a žiadal ho odmietnuť. Uviedol, že doplnenie odvolania doručené súdu prvého stupňa 11. januára 2008 – teda pravdepodobne na konci lehoty na podanie odvolanie – na prvý pohľad odôvodnenie odvolania obsahovalo, preto nebolo úlohou súdu prvého stupňa bližšie skúmať jeho obsah a odstraňovať prípadné vady. Odvolací súd, postupujúc v zmysle § 205 ods. 3 O.s.p., podľa ktorého rozsah a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na jeho podanie, taktiež nemal dôvod na tento postup, nakoľko doplňujúce podanie odvolateľov by mu mohlo byť doručené až po uplynutí lehoty na podanie odvolania, preto by naň už nemohol prihliadať. Postupoval teda správne, keď o odvolaní rozhodol v podobe, v akej mu bolo doručené.

Žalovaní 2/ a 3/ sa k dovolaniu žalobcov nevyjadrili.

Žalobkyňa 3/ vzala podaním z 28. mája 2008 dovolanie späť.

Podľa § 243b ods. 4 druhá veta O.s.p. ak dovolateľ vezme dovolanie späť, dovolací súd konanie uznesením zastaví.

So zreteľom na jednoznačný právne účinný dispozitívny úkon žalobkyne 3/, ktorým vzala dovolanie späť, Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) konanie o jej dovolaní podľa § 243b ods. 4 druhá veta O.s.p. zastavil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací po zistení, že dovolanie podali včas účastníci konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpení advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti takému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktoré ním možno napadnúť.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci rozhodol odvolací súd uznesením. Ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnuté zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 O.s.p.). Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo uznesenie súdu prvého stupňa potvrdené, je dovolanie prípustné vtedy, ak to v ňom odvolací súd vyslovil, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu (§ 239 ods. 2 písm. a/ O.s.p.), alebo ak ním bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia (§ 239 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) alebo uznesenie súdu prvého stupňa o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky (§ 239 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). V danom prípade je napadnuté uznesenie odvolacieho súdu o odmietnutí odvolania, teda rozhodnutie, ktoré nevykazuje znaky žiadneho z vyššie uvedených uznesení. Dovolanie preto podľa § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. prípustné nie je.

So zreteľom na obsah dovolania a tiež zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd, neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 239 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (rozsudku a uzneseniu) odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. dovolatelia nenamietali a v dovolacom konaní nevyšli najavo. Prípustnosť dovolania preto nemožno vyvodit' ani z týchto ustanovení.

Dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. je vadný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Podľa ustálenej súdnej praxe k odňatiu možnosti konať pred súdom môže dôjsť tak činnosťou súdu, ktorá rozhodnutiu predchádza, ako aj samotným rozhodnutím. O taký prípad ide aj vtedy, ak odvolací súd odmietne odvolanie z dôvodu, že odvolanie nemá náležitosti podľa § 205 ods. 1 a 2 O.s.p. (§ 218 ods. 1 písm. d/ O.s.p.), hoci nedodržel zákonný postup, ktorý musí takému rozhodnutiu predchádzať.

Podľa § 205 ods. 1 O.s.p. v odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Podľa § 205 ods. 2 O.s.p. odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 209 ods. 1 prvá veta O.s.p. súd prvého stupňa uznesením vyzve toho, kto podal odvolanie neobsahujúce náležitosti podľa § 205 ods. 1 a 2, aby chýbajúce náležitosti doplnil, a poučí ho o následkoch neodstránenia väd odvolania podľa § 218 ods. 1 písm. d/.

Podľa § 211 ods. 1 O.s.p. ak súd prvého stupňa nesprávne postupoval podľa § 209 ods. 1, odvolací súd sám vyzve toho, kto podal odvolanie, aby doplnil chýbajúce náležitosti, a poučí ho o následkoch neodstránenia väd odvolania podľa § 218 ods. 1 písm. d/. Vo veciach podľa § 120 ods. 2 odvolací súd odstraňuje vady odvolania tým, že sa obmedzí len na zistenie rozsahu, v akom sa rozhodnutie napáda. Odvolací súd sám odstráni vadu pri doručovaní

odvolania a výzvy podľa § 209a ods. 1 tak, že sám vykoná doručovanie. Odvolací súd rozhodne aj o návrhoch podľa § 138 ods. 1 vrátane tých, o ktorých nerozhodol súd prvého stupňa.

Podľa § 43 ods. 1 O.s.p. sudca alebo poverený zamestnanec súdu uznesením vyzve účastníka, aby nesprávne, neúplné alebo nezrozumiteľné podanie doplnil alebo opravil v lehote, ktorú určí, ktorá nemôže byť kratšia ako desať dní. V uznesení uvedie, ako treba opravu alebo doplnenie vykonať.

Podľa § 218 ods. 1 písm. d/ O.s.p. odvolací súd odmietne odvolanie, ktoré nemá náležitosti podľa § 205 ods. 1 a 2.

Z citovaných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku vyplýva, že odvolanie musí popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3 O.s.p.) obsahovať aj osobitné náležitosti (§ 205 ods. 1 a 2 O.s.p.), vrátane niektorého z odvolacích dôvodov podľa § 205 ods. 2 písm. a/ až f/ O.s.p. Ak odvolanie niektorú z týchto náležitostí nemá, je povinnosťou odvolacieho súdu (ak tak už neurobil súd prvého stupňa alebo ak postupoval nesprávne) vyzvať odvolateľa na ich doplnenie formou uznesenia, v ktorom uvedie, ako treba doplnenie vykonať, a určiť naň lehotu najmenej desať dní. Až keď odvolateľ napriek riadne doručenej výzve v určenej lehote odvolanie nedoplní, pristúpi odvolací súd k jeho odmietnutiu podľa § 218 ods. 1 písm. d/ O.s.p. Pokiaľ odvolací súd odmietne odvolanie pre chýbajúce náležitosti bez dodržania tohto procesného postupu, odníme odvolateľovi možnosť konať pred súdom.

V posudzovanej veci z obsahu spisu nepochybne vyplýva, že odvolací súd predtým, ako odvolanie pre absenciu zákonných náležitostí odmietol, nepostupoval v súlade so zákonom. Tým znemožnil žalobcom 1/, 2/ realizovať ich Občianskym súdnym poriadkom priznané právo doplniť vadné odvolanie a na jeho základe preskúmať vecnú správnosť rozsudku súdu prvého stupňa v inštančnom postupe. Konanie tak zaťažil vadou, ktorá zakladá prípustnosť dovolania a je tiež dôvodom, pre ktorý musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou nemôže byť vecne správne. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto rozhodnutie odvolacieho súdu v napadnutých častiach zrušil a vec mu v zmysle § 243b ods. 1, 2 O.s.p vrátil na ďalšie konanie.

V novom rozhodnutí rozhodne odvolací súd znovu aj o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 13. októbra 2008

JUDr. Daniela S u č a n s k á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková